

Äänestysaluejaon muuttaminen ja siitä ilmoittaminen

Keskusvaalilautakunta 12.05.2026 § 7

Valmistelija

kaupunginlakimies Niclas Sundman, niclas.sundman@salo.fi, 02 778 2059

Vaalilain 8 §:n mukaan kunta muodostaa yhden äänestysalueen, jollei sitä ole tarpeen jakaa useampaan äänestysalueeseen. Äänestysalueista päättää kaupunginvaltuusto ja äänestysalueiden äänestyspaikoista päättää kaupunginhallitus.

Perustuslain 14 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon. Tämän nojalla kunnan tehtävänä on huolehtia siitä, että äänioikeutettujen äänestysmahdollisuudet vaaleissa ovat riittävät sekä ennakoäänestyksessä että vaalipäivänä.

Jokaisella äänestysalueella on kunnanhallituksen päätöksellä määrätty vaalipäivän äänestyspaikka. Kunnanhallitus määrää erikseen myös ennakoäänestyspaikoista. Vaalipäivän äänestyspaikoista ja ennakoäänestyspaikoista määrätään vaalikohtaisesti erillisellä päätöksellä, mutta äänestysalueiden määrä vaikuttaa vaalipäivän äänestyspaikkojen määrään.

Yleisen ennakoäänestyksen aikana jokainen äänioikeutettu saa äänestää ennakolta missä tahansa kotimaan yleisissä ennakoäänestyspaikoissa ja ulkomailla Suomen edustustoissa. Vaalipäivän äänestyksessä äänioikeutettu saa äänestää vain siinä äänestysalueessa, joka on merkitty äänioikeusrekisteriin hänen kohdalleen ja vain kyseisen äänestysalueen vaalipäivän äänestyspaikalla. Vaalilain mukaan kaupunginvaltuusto määrää myös, mihin äänestysalueeseen kuuluvat henkilöt, joita ei ole väestörekisterijärjestelmässä merkitty minkään kiinteistön kohdalle.

Vaalipäivän äänestystä varten kunnanhallituksen on asetettava kutakin kunnan äänestysaluetta varten vaalilautakunta. Kussakin vaalilautakunnassa on oltava vähintään viisi jäsentä ja kolme varajäsentä. Sekä jäsenten että varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa asianomaisessa vaalipiirissä edellisissä eduskuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita puoluekisteriin merkittyjä puolueita ja kuntavaalien osalta kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä.

Vaalilain 8 §:n 2 momentin mukaan päätös äänestysalueista on tehtävä viimeistään voimaantuloa edeltävän vuoden elokuussa, jotta päätöksen mukainen äänestysaluejako olisi voimassa niissä vaaleissa, jotka toimitetaan seuraavan vuoden alussa tai sen jälkeen. Muutokset äänestysaluejaossa on ilmoitettava Digi- ja väestötietovirastolle viimeistään 31.8.2026, jotta muutokset olisivat voimassa seuraavissa lakisääteisissä vaaleissa, jotka ovat 18.4.2027 toimitettavat eduskuntavaalit.

Nykytilanne

Salossa on voimassa olevan äänestysaluejaon mukaan 14 äänestysaluetta. Nykyinen äänestysaluejako perustuu valtaosin vuoden 2009 kuntaliitoksessa yhdistyneiden kuntien rajoihin. Nykyiset äänestysalueet ilmenevät kokousasian oheismateriaalina olevasta kartasta (Äänestysalueet 2026, nykyinen, kartta), jonka lisäksi nykyiset

äänestysalueet ovat tarkasteltavissa kaupungin karttapalvelussa <https://kartta.salo.fi/>.

Äänestysaluekohtaiset äänioikeutettujen, ennakkoon äänestäneiden sekä vaalipäivänä äänestäneiden määrät Salossa kuntavaaleissa 2025 ilmenevät kokousasian oheismateriaalina olevasta raportista (KT10 Äänestysaktiivisuus kunnassa, 24.4.2025).

Kokousasian oheismateriaalina on myös koonti äänestyspaikoista Salossa alue- ja kuntavaaleissa 2025.

Valtakunnallisesti kuntien välillä äänestysalueiden määrissä on eroja riippumatta äänioikeutettujen määrästä ja kunnan kokonaispinta-alasta. Tyypillisesti kuitenkin suurempi määrä äänioikeutettuja tarkoittaa myös suurempaa määrää äänestysalueita. Tarpeelliseksi katsottava määrä äänestysalueita on kuitenkin kunnan omassa harkinnassa.

Taulukko äänestysalueiden määrästä eräissä muissa kunnissa kuntavaaleissa 2025:

KUNTA	ÄÄNIOIKEUTETUT ↓	KOKONAIS PINTA-ALA	ÄÄNESTYSALUEIDEN MÄÄRÄ
Turku	171 482	306 km ²	46
Kouvola	65 878	2 883 km ²	21
Hämeenlinna	56 090	2 032 km ²	10
Seinäjoki	52 641	1 469 km ²	15
Mikkeli	42 808	3 230 km ²	13
Kotka	42 187	950 km ²	24
Salu	41 981	2 168 km²	14 (uudistusesitys 9)
Porvoo	41 167	2 140 km ²	12
Järvenpää	37 045	40 km ²	9
Rauma	31 925	1 110 km ²	7
Kerava	30 680	31 km ²	9
Imatra	20 868	191 km ²	5
Liperi	9 415	1 161 km ²	3
Muonio	1 916	2 038 km ²	1

Äänestysaluejaon uudistamisen taustasta ja vaikutuksista

Äänestysaluejaon uudistamisesityksen taustalla vaikuttavat erityisesti havaitut haasteet kutakin äänestysaluetta varten asetettavien vaalilautakuntien muodostamisessa, äänestäjämäärät sekä ennakkoäänestyksen yleistyminen.

Kussakin vaaleissa kutakin äänestysaluetta varten erikseen asetettavien vaalilautakuntien muodostamisessa on enenemässä määrin havaittu haasteita. Haasteet ovat liittyneet erityisesti asetettavien vaalilautakuntien määrään ja riittävän määrän vaalilaissa tarkoitettujen henkilöiden saamiseen kuhunkin vaalilautakuntaan. Haasteita on korostanut ja tulee myös jatkossa korostamaan kuntavaalien ja aluevaalien samanaikainen järjestäminen, joka lisää estellisyys- ja kelpoisuuskysymyksien vaikutusta vaalilautakuntien muodostamisessa. Äänestysalueiden

uudelleentarkastelulla pystytään edesauttamaan sitä, että vaalilautakunnat saadaan muodostettua tehokkaasti ja vaalilaissa tarkoitetuista henkilöistä.

Äänioikeutettujen määrissä nykyisillä äänestysalueilla esiintyy suurta vaihtelua. Kuntavaaleissa 2025 nykyisistä Salon 14 äänestysalueesta kuuden pienimmän äänestysalueen äänioikeutettujen määrät ovat olleet väliltä 528–1319, kun taas kahdeksan suurimman äänestysalueen äänioikeutettujen määrät ovat väliltä 2993–6957. Äänioikeutettujen ja äänestäjien määrän jakautumista tasaisemmin äänestysalueiden ja siten myös vaalipäivän äänestyspaikkojen välillä voidaan pitää toivottavana ja tarkoituksenmukaisena.

Sekä Salossa että valtakunnallisesti yhä useampi äänioikeutettu äänestää vaalipäivän äänestyksen sijaan ennakkoäänestyksessä. Salossa kuntavaaleissa vuonna 2017 ennakkoon äänestäneiden määrä on ollut 12 450 ja vaalipäivänä äänestäneiden määrä 12 598 (suhdeluku 12450:12598), kun vuonna 2021 vastaava suhdeluku on ollut 13787:9086 ja vuonna 2025 11351:10054. Vuonna 2021 ennakkoäänestyksen poikkeuksellisen korkea osuus on johtunut koronaviruspandemiaan liittyvistä poikkeusjärjestelyistä. Äänestysalueita ja vaalipäivän äänestyspaikkoja tulee olla riittävä määrä kunnan tarpeisiin, mutta yleisellä tasolla ennakkoäänestyksen merkitys ja suosio kasvanut.

Äänestysalueiden lukumäärän vähentyminen ja alueellinen laajentuminen vaikuttaa vaalipäivän äänestyspaikkojen määrään sekä sijaintiin suhteessa äänestäjiin. Uuden äänestysaluejakoehdotuksen mukaisesti myös vaalipäivän äänestyspaikkoja tulee olemaan vähemmän. Maantieteellisesti suuremmat äänestysalueet tarkoittavat jossakin määrin vaalipäivän äänestyspaikalle kuljettavan enimmäismatkan kasvamista. Ottaen huomioon kuitenkin muun ohella nykyistenkin äänestysalueiden maantieteellinen koko, voidaan katsoa, että esitettävällä äänestysalueiden muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta äänioikeutettujen liikkumismahdollisuuksiin vaalipäivän äänestyspaikoille taikka äänestämismahdollisuuksiin.

Äänestämismahdollisuuksien ylläpitämiseksi ja äänestämisen helpottamiseksi kunnan on mahdollista tehdä ennakkoäänestystä koskevia ratkaisuja esimerkiksi ennakkoäänestyspaikkojen määrän ja aukioloaikojen osalta. Äänestyspaikkojen osalta äänestysaluejako määrittää ainoastaan vaalipäivän äänestyspaikkojen lukumäärän ja äänestyspaikoista päätetään vaalikohtaisesti erikseen. Vaalipäivän äänestyspaikat on hyvä määrätä tarkoituksenmukaisella tavalla ottaen huomioon muun muassa äänestysalueen maantieteellinen sijainti ja koko sekä äänestysalueen asukkaiden oletetut luontaiset liikkumistaipumukset. Äänestysaluejaon muuttuessa ja alueiden kasvaessa lähtökohtaisesti ennakkoäänestysmahdollisuuksia ei ole tarkoituksenmukaista ainakaan vähentää.

Äänestysalueiden määrällä on myös taloudellinen vaikutus vaalien järjestämiseen. Pienempi määrä äänestysalueita tarkoittaa pienempää määrää vaalilautakuntia sekä vaalipäivän äänestyspaikkoja, joka tarkoittaa myös näistä aiheutuvien menojen vähentymistä.

Alue- ja kuntavaalien 2025 järjestämisen ulkoiset toimintakulut Salossa olivat yhteensä 268.463 euroa. Kun otetaan huomioon vaalilautakunnan vaalipäivän työskentely, vaalilautakunnan osallistuminen koulutuksiin, vaalipäivän muonitus sekä vaalipäivän äänestyspaikan järjestelyt, karkeana arviona yksittäisen äänestysalueen voidaan katsoa tarkoittavan noin 3.000-5.000 euron taloudellista vaikutusta. Esitettävän äänestysalueuudistuksen kohdalla tämä tarkoittaisi siten karkean arvion mukaan noin 15.000-25.000 euron säästövaikutusta. Yksittäisen ennakkoäänestyspaikan kustannus puolestaan riippuu

ennakkoäänestyspaikan aukioloajoista ja ennakkoäänestyspaikan sijainti huomioon ottaen tarpeelliseksi katsottavasta vaalitoimitsijoiden määrästä, mutta vertailuksi karkeana arviona yksittäisen ennakkoäänestyspaikan kustannuksesta pienemmän äänestäjämäärän alueella voidaan pitää noin 1.000-2.400 euroa.

Äänestysalueiden koon suhteen huomioitavana seikkana on myös vaalilaissa asetettu velvollisuus pienten äänestysalueiden äänestyslippujen yhdistämiseen. Pienten äänestysalueiden yhdistämisen tarkoituksena on vaalisalaisuuden turvaaminen. Jos äänestysalueella on hyväksytyjä vaalikuoria vähemmän kuin 50 tai jos voidaan perustellusti arvioida, että äänestysalueella äänestää vaalipäivänä vähemmän kuin 50 henkilöä, kunnan keskusvaalilautakunnan on määrättävä, että äänestysalueen ennakkoäännet ja vaalipäivän äännet lasketaan yhdessä. Jos voidaan perustellusti arvioida, että äänestysalueella äänestää ennakkoon ja vaalipäivänä yhteensä vähemmän kuin 50 henkilöä tai jos perustellusta syystä vaalisalaisuuden turvaaminen muutoin sitä edellyttää, kunnan keskusvaalilautakunnan on määrättävä, että äänestysalueen ennakkoäännet ja vaalipäivän äännet lasketaan yhdessä jonkin toisen äänestysalueen äänien kanssa.

Salossa kuntavaaleissa 2025 pienimmällä äänestysalueella äänestäneitä on ollut yhteensä 314, joista 158 on äänestänyt vaalipäivän äänestyksessä (vuoden 2024 europarlamenttivaleissa vastaava luku on ollut 115). Seuraavaksi pienimmillä äänestysalueilla äänestäneiden määrät ovat kuntavaaleissa 2025 olleet 540 ja 673 välillä, ja näillä alueilla vaalipäivänä äänestäneiden määrät vastaavasti 317 ja 367 välillä. Äänestyslippujen määrä ei siten vielä nykytilanteessa vaalilain mukaan ole edellyttänyt äänestysalueen äänestyslippujen yhdistämistä. Suuremmat äänestysalueet ja siten äänestäneiden määrät turvaavat kuitenkin paremmin vaalisalaisuuden säilymisen.

Äänestysalueiden tunnukset ja nimet

Äänestysalueella on pakollisena tietona numerotunnus, joka on väliltä 001-999. Numeron perään on tarvittaessa mahdollista lisätä iso kirjain eli ns. jakokirjain.

Äänestysalueelle voidaan antaa nimi, jos kunnassa on enemmän kuin yksi äänestysalue. Äänestysalueen nimen tulee olla selkeä ja kuvaava, esim. maantieteelliseen alueeseen viittaava. Äänestysalueen nimenä ei lähtökohtaisesti tule käyttää äänestyspaikan nimeä.

Äänestysalueen nimi tulostetaan ilmoituskortille ja sen tulisi olla äänestäjän kannalta mahdollisimman selkeä ja kuvaava. Äänestysalue ja sen nimi ovat käytössä myös mm. vaalien aluekohtaisten äänten laskennan tulosten julkistamisessa ja tilastoissa. Kaupunginosien/kunnanosien, kylien ja vastaavien yhdyskuntarakenteeseen / maantieteelliseen kokonaisuuteen viittaavien selkeiden ja asukkaiden yleisesti tuntemien paikannimien käyttö on suositeltavaa.

Äänestysaluejaon muutos

Esitettävä uusi äänestysaluejako äänestysaluekohtaisine äänioikeutettujen määrineen ilmenee tarkemmin kokousasian liitteestä 1 (Äänestysalueet 2026, uudistus, kartta).

Nykyinen äänestysaluejako kuntavaalien 2025 mukaisine äänioikeutettujen määrineen on kokousasian oheismateriaalina (Äänestysalueet 2026, nykyinen, kartta). Lisäksi oheismateriaalina on havainnollistava karttaliite

vaalipäivän äänestyspaikoista alue- ja kuntavaaleissa 2025 yhdessä uuden esitettävän äänestysaluejaon kanssa.

Esitettävä äänestysaluejaon muutos tarkoittaa seuraavaa:

Nykyiset äänestysalueet 001 (Kaupungintalo), 002 (Salon lukio) ja 004 (Tupurin) koulu pysyvät rajoiltaan ennallaan eikä niihin tehdä muutoksia. Kaikkien äänestysalueiden nimet esitetään kuitenkin muutettavaksi.

Äänestysalue 006 (Armfeltin koulu) sulautuu äänestysalueisiin 003 (Ollikkalan koulu) ja 005 (Mustamäen koulu) muodostaen uudet äänestysalueet 003 ja 005 niin, että äänestysalueiden väliin muodostuu uusi raja.

Äänestysalueet 007 (Perniö) ja 014 (Särkisalo) yhdistyvät toisiinsa muodostaen uuden äänestysalueen 006.

Äänestysalueet 009 (Kisko) ja 012 (Muurla) yhdistyvät toisiinsa muodostaen uuden äänestysalueen 007. Samalla yhdistymisessä muodostuva uusi äänestysalue laajenee vanhojen äänestysalueiden yhtymäkohdalla hieman pohjoiseen nykyisille äänestysalueille 008 (Pertteli) ja 010 (Kiikala) selkeyttäen äänestysalueiden välistä rajaa.

Äänestysalueet 008 (Pertteli) ja 010 (Kiikala) sulautuvat jaetusti äänestysalueisiin 011 (Kuusjoki) ja 013 (Suomusjärvi) muodostaen uudet äänestysalueet 008 ja 009. Edellä mainittujen neljän äänestysalueen sulautumisessa muodostuvien kahden uuden äänestysalueen väliin muodostuu uusi raja.

Esittelijä

Kaupunginlakimies

Päätösehdotus

Keskusvaalilautakunta päättää

1) ehdottaa kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi, että kaupunginvaltuusto muuttaa äänestysaluejakoa siten, että Salossa on jatkossa yhteensä 9 äänestysaluetta, joiden rajat määritellään liitteen 1 mukaisesti ja jotka nimetään seuraavasti:

001 Keskusta

002 Eteläinen keskusta

003 Märynummi-Vaskio

004 Tupuri

005 Halikko

006 Perniö-Särkisalo

007 Kisko-Muurla

008 Kiikala-Suomusjärvi

009 Kuusjoki-Pertteli

2) ehdottaa kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi, että henkilöt, jotka eivät ole väestötietojärjestelmässä merkitty minkään kiinteistön kohdalle, merkitään äänestysalueelle 001 Keskusta.

3) että kaupunginvaltuuston päätös äänestysaluejaon muutoksista ilmoitetaan Digi- ja väestötietovirastolle sen määrämällä tavalla 31.8.2026 mennessä.

Päätös

Keskusvaalilautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Tiedoksianto

Toimistopalvelut
Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus 25.05.2026 § 194

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että

1) kaupunginvaltuusto muuttaa äänestysaluejakoa siten, että Salossa on jatkossa yhteensä 9 äänestysaluetta, joiden rajat määritellään liitteen 1 mukaisesti ja jotka nimetään seuraavasti:

001 Keskusta

002 Eteläinen keskusta

003 Märynummi-Vaskio

004 Tupuri

005 Halikko

006 Perniö-Särkisalo

007 Kisko-Muurla

008 Kiikala-Suomusjärvi

009 Kuusjoki-Pertteli

2) henkilöt, jotka eivät ole väestötietojärjestelmässä merkitty minkään kiinteistön kohdalle, merkitään äänestysalueelle 001 Keskusta.

3) kaupunginvaltuuston päätös äänestysaluejaon muutoksista ilmoitetaan Digi- ja väestötietovirastolle sen määrämällä tavalla 31.8.2026 mennessä.

Päätös

Juhani Nummentalo ehdotti seuraavaa: Äänestysaluejakoa ei muuteta, vaan vaalit toteutetaan nykyisen käytännön mukaisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli voiko kaupunginhallitus hyväksyä Nummentalon ehdotuksen yksimielisesti.

Kaupunginhallitus hyväksyi Nummentalon ehdotuksen yksimielisesti.

Kaupunginhallitus päätti ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että äänestysaluejakoa ei muuteta, vaan vaalit toteutetaan nykyisen käytännön mukaisesti.

Tiedoksianto

Toimistopalvelut

Kaupunginvaltuusto 15.06.2026
3323/00.00.00.01/2026

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että äänestysaluejakoa ei muuteta, vaan vaalit toteutetaan nykyisen käytännön mukaisesti.

Päätös

Tiedoksianto

Keskusvaalilautakunnan sihteeri